

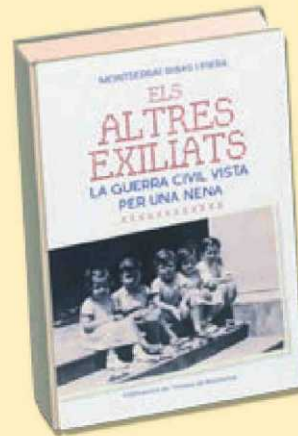
Pere Martí i Bertran

Més que la guerra civil amb ulls de nena

ELS ALTRES EXILIATS. LA GUERRA CIVIL VISTA PER UNA NENA.

Autora: Montserrat Ribas i Piera
Editorial: Publicacions de l'Abadia de Montserrat
Lloc i any d'edició: Barcelona, 2016
Nombre de pàg.: 207

No coneixia res de Montserrat Ribas (Barcelona, 1929), tot i que havia publicat dues obres autobiogràfiques, però el títol i el subtítol de la tercera em van cridar l'atenció i m'hi vaig endinsar. Es tractava d'un llibre de memòries d'infantesa (els records comencen quan té 6 anys i acaben amb 9, els tres anys de guerra civil) escrites des de la vellesa, amb vuitanta anys fets. Em va enganxar, tot i no ser una obra que puguem qualificar de literària, per diverses raons. En primer lloc, perquè era la visió i les vivències de la guerra des del punt de vista d'una família burgesa que l'any 1936 mateix va deixar el país per incorporar-se a l'Espanya insurrecta, després de passar una temporada per Europa. Era, doncs, una visió dels vencedors, almenys en teoria. He de reconèixer que des d'aquest punt de vista no n'havia llegit, de memòries, ja que sempre m'havien interessat més les del bàndol republicà. En segon lloc, per la sinceritat de l'autora, anunciada des de les primeres pàgines. Tant és així que, sovint, tens la sensació que l'àvia ha conservat la innocència de la nena. En poden ser exemples les referències a qualificar la seva exposició d'apolítica (pàg. 44 per ex.); o la insistència en la seva manca de memòria (escrivint unes memò-

ries!), que la porta a reconèixer que molts dels records els exposa "sense ordre ni concert" (pàg. 169); o les vivències que la fan sentir "nacional", però catalana (pàg. 122, per ex.): Illegixen *Flechas y Pelayos*, admira el general Moscardó, esperen amb il·lusió la caiguda de Barcelona per poder-hi tornar, etc. En tercer lloc, també fruit d'aquesta sinceritat, perquè deixa ben clar que la guerra per a ella va ser una aventura que la va treure de la monotonia de la vida diària a Barcelona: "Com deia en les primeres línies, em va pesar més la joia que la tristesa" (pàg. 203). En quart lloc, per

les anècdotes que explica (sobre l'educació, els primers contactes amb la mort, els jocs infantils o el cinema, els canvis lingüístics de moltes famílies...), un bon reflex de la vida diària d'aquells anys. I en cinquè lloc, perquè, com de passada, fa reflexions ben interessants: sobre el desencís d'alguns nacionals, com el del seu pare (pàg. 197) o d'ella mateixa, en adonar-se de la repressió brutal del català a la postguerra (pàg. 195-196 i 202); sobre la falsa pau que es va imposar a partir del 1939 (pàg. 193), etc. No és pas casualitat que les memòries acabin amb una frase que va llegir en un poblet de la Noguera: "A tots els caiguts d'una guerra que no havia d'haver estat mai".